

Av skattedirektør Svein Kristensen

Skjulte pengebinger i paradisland

Nordmenn skjuler minst 200 milliarder kroner i bankinnskudd i skatteparadiser. I tillegg kommer eiendommer, aksjer og andre finansielle instrumenter. Hva sier dette om nordmenns skattemoral?

Skal vi bekjempe skatteunndragelser via skatteparadiser trenger vi mer kunnskap om hvor store verdier norske skattytere skjuler. Basert på kontrollerfaringer, statistikk og internasjonale undersøkelser kan Skatteetaten nå gi et anslag over hvor store bankinnskudd norske skattytere skjuler i skatteparadiser. Selv om usikkerheten ved slike beregninger er høy, gir de likevel en god pekepinn på omfanget. Vårt anslag på 200 milliarder kroner er forsiktig.

Selv om de fleste skattytere er lojale, stikker mange unna betydelig beløp som burde vært beskattet i Norge. Hvert år oppgis ca 2200 milliarder kroner i formue i selvangivelsen. Ca 35 milliarder er formue i utlandet. Dette tror vi er altfor lavt. I beløpet inngår all formue i utlandet, ikke bare bankinnskudd, - og ikke bare i skatteparadiser. Vi antar at det kanskje er mindre enn en tiendedel som blir oppgitt. Formuesskattesatsen i Norge er 1,1 prosent. Tar vi utgangspunkt i anslaget om at 200 milliarder kroner er skjult i utlandet, er over 2 mrd kr unndratt i skatt. Vi snakker altså om store summer som den norske statskassen går glipp av. Dette kunne vært benyttet til fellesgoder som veier, skoler og andre ting vi gjerne vil ha midler til. Kan vi akseptere at skattefundamentet undergraves slik at det går utover viktige samfunnsoppgaver?

Internasjonalisering og økt virksomhet på tvers av landegrenser betyr at stadig flere nordmenn har inntekt fra eller formue i utlandet. Våre kontroller viser at noen velger å få hele eller deler av lønnen sin utbetalt i skatteparadis, selv om de er skattepliktige til Norge. Andre arver verdier i utlandet og ”glemmer” å oppgi det på selvangivelsen. Dette skaper utfordringer for kontrollmyndighetene. Undersøkelser gjengitt i Kapitalfluktutvalgets utredning, viser at i land som England og USA er det bare 3-5 prosent av de som har inntekt og formue i utlandet som oppgir dette til beskatning. Er det grunn til å tro at det står bedre til med norske skattytere?

Hva gjør vi med dette?

Vi trenger gode avtaler om utveksling av informasjon med skatteparadisene. Norge er nå i forhandlinger med mange land – og noen av avtalene er allerede på plass, blant annet med Isle of Man, Jersey, Guernsey, Cayman Island, Turks og Caicosøynene, Anguilla og Gibraltar. Avtalene gir oss mulighet til å følge pengestrømmer på en helt annen måte enn tidligere. Samtidig samarbeider vi med skattemyndigheter i mange land om nye metoder for å avdekke skattefusk. Risikoen for å bli oppdaget er derfor langt større enn for få år siden.

En god rapportering fra banker, forsikringsselskap og arbeidsgivere i Norge gjør det mulig for Skatteetaten å forhåndsutfylle selvangivelsen. Det bidrar sterkt til at skattytere oppgir inntekt og formue. Skattytere med inntekt og formue i utlandet må derimot selv oppgi dette til likningsmyndighetene. I disse tilfellene ser det ut til å stå dårligere til med skattemoralen. Norge er nå i ferd med å slutte seg til EUs sparedirektiv. En slik tilslutning vil innebære at Skatteetaten skal utveksle informasjon med EU-landene når det gjelder rentebetalinger på tvers av landene. Dette gjelder også land som tidligere har hatt sekretesselovgivning. Dette vil

føre til at vi får mer automatisk informasjon enn det som i dag utveksles etter skatteavtalene. På sikt vil også disse opplysningene kunne forhåndsutfylles i selvangivelsen.

Vårt anslag om skjulte bankinnskudd i skatteparadisland viser at Skatteetatens innsats er nødvendig. Vi arbeider i dag med over 330 saker som dreier seg om verdier i skatteparadis. De største sakene kan beløpe seg til hundrevis av millioner som ikke er oppgitt til beskatning.

Samtidig har over 500 skattytere frivillig kommet til oss for å oppgi formue og inntekt som de har skjult i skatteparadiser. For å få skatteamnesti må skattyter på eget initiativ melde fra til skattemyndighetene om at det mangler informasjon i tidligere selvangivelser. Amnestiet innebærer at du slipper å betale tilleggsskatt, som i slike tilfeller vanligvis vil utgjøre 60 prosent av det unndratte beløp.

Vi ønsker at langt flere skattytere som har uoppgitte verdier i utlandet oppgir disse på eget initiativ. De vil da kunne komme inn under amnesti-regelen og slippe tilleggsskatt. Dessuten gjør det godt for nattesøvnen.